

חוברת תרגול – משחקי מילים בתמונות: ניבים, רבוי משמעות ושמות יישובים

מהדורה למורה חנ"מ

מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להרחיב אוצר מילים ולזהות ביטויים וניבים בעברית לפי הקשר
- להבין את התופעה של מילים בעלות משמעות כפולה ולהשתמש בה נכון
- לתרגל זיהוי שמות מקומות ומושגים מתחומי חיים שונים דרך ייצוג חזותי
- לפתח חשיבה יצירתית בהמרת רעיון מילולי לייצוג חזותי ולהפך

גרסת חנ"מ – פחות פריטים, עד 3 אפשרויות בחירה, בנק מילים, גופן מוגדל ושורות כתיבה רחבות. מומלץ להקריא את ההוראות בקול ולעבוד חלק אחר חלק, בלי הגבלת זמן.

חלק א' – פרק 1 • ניבים וביטויים: פשוטו מול מליצתו – זיהוי המשמעות האמיתית

1. א – להתחיל שיחה ולהפיג מתח
2. א – לקבל אישור להתחיל במשהו
3. א – לחלום בהקיץ ולא להתרכז

חלק ב' – פרק 1 • ניבים וביטויים: פשוטו מול מליצתו – התאמת ניב למשמעות

1. ג (לוותר על עמדה קיצונית ולהתפשר)
2. א (לא להחליט ולהישאר בין שתי אפשרויות)
3. ב (להתעלם בכוונה ממשהו)

חלק ג' – פרק 1 • ניבים וביטויים: פשוטו מול מליצתו – שימוש נכון בניבים

1. לשבור את הקרח

חלק ד' – פרק 1 • ניבים וביטויים: פשוטו מול מליצתו – כתיבה והסבר

חלק ה' – פרק 2 • מילים כפולות משמעות – זיהוי משמעויות

1. א – יש לה שני פירושים שונים
2. א – מעיין מים בטבע
3. א – חג מתוך שלושת הרגלים

חלק ו' – פרק 2 • מילים כפולות משמעות – התאמת מילה למשמעות השנייה

1. ג (מעיין מים בטבע)
2. א (חג מתוך שלושת הרגלים)
3. ב (בדיוק, בלי טעות (פגע בול))

חלק ז' – פרק 2 • מילים כפולות משמעות – כתיבה והבנת הקשר

1. שני משפטים נפרדים, בכל אחד שימוש נכון במשמעות המתאימה של 'עין'

חלק ח' – פרק 3 • שמות יישובים מצוירים – זיהוי בסיסי

1. נכון – כך מוסבר על דף היישובים - שם היישוב מוסתר ויש לבחור את התשובה הנכונה
2. נכון – בדף מצוין שיש כ-54-61 יישובים בנושא זה
3. נכון – האתר מצייר ניבים ושמות יישובים כפשוטם לפי הנושא

חלק ט' – פרק 3 • שמות יישובים מצוירים – זיהוי לפי מרכיבי השם

1. ב (פתח + תקווה)
2. א (באר + שבע)
3. ד (כפר + סבא)
4. ג (בת + ים)

חלק י׳ – פרק 3 • שמות יישובים מצוירים – השלמות

- 1. זכרון יעקב
- 2. ראש פינה

חלק י״א – פרק 3 • שמות יישובים מצוירים – הבנה ויישום

- 1. א – ציור של בית ושמש בשמיים
- 2. ב – לזהות את הפריטים בציור ולחבר אותם למילים

חלק י״ב – פרק 4 • חידות רבוס – מה זו חידת רבוס

- 1. נכון – כך בנויה כל חידה באתר – תמונה, רמז, ואז אפשר לנסות לפתור
- 2. לא נכון – הפתרון מוסתר ומתגלה רק אחרי שמנסים, כדי לעודד חשיבה עצמאית

חלק י״ג – פרק 4 • חידות רבוס – פענוח לפי רמז

- 1. ב – באר שבע
- 2. ג – כפר סבא

חלק י״ד – פרק 4 • חידות רבוס – יצירת חידה

- 1. חמה

חלק ט״ו – פרק 4 • חידות רבוס – חידה משלי

חלק ט״ז – פרק 5 • מילים בתחומי חיים (אוכל, מקצועות, גוף, בית ספר, טבע) – מילים במשמעות כפולה

- 1. א – מקצב, ריתמוס במוזיקה
- 2. א – פסגה חדה של הר
- 3. א – מעיין מים בטבע

חלק י״ז – פרק 5 • מילים בתחומי חיים (אוכל, מקצועות, גוף, בית ספר, טבע) – ניבים עם איברי גוף

- 1 – ב (אדם טוב ונדיב)
- 2 – ג (מישהו שמקשיב ברצון ובתשומת לב)
- 3 – א (לעזור במשהו)

חלק י״ח – פרק 5 • מילים בתחומי חיים (אוכל, מקצועות, גוף, בית ספר, טבע) – השלמת ניבים

- 1. שברה

חלק י״ט – פרק 5 • מילים בתחומי חיים (אוכל, מקצועות, גוף, בית ספר, טבע) – כתיבה ויישום

חלק כ׳ – פרק 6 • יצירה עצמית: תכנון ציור לביטוי – הבנת הרעיון

- 1. נכון – המשחק מבוסס על ציור הביטוי כפשוטו, כדי לנחש מהי המשמעות האמיתית
- 2. נכון – כך בדיוק בנוי התרגיל נחשו את הביטוי
- 3. נכון – זהו ציור של המשמעות המילולית של הביטוי

כרטיס יציאה – מה לחפש

- התלמיד/ה מזהה נכון שתי שכבות משמעות ומנסח את ההבדל ביניהן בבירור
- שני המשפטים מדגימים שימוש נכון בשתי המשמעויות השונות של אותה מילה
- תשובה המראה חשיבה על תהליך הפתרון, לא רק תוצאה סופית

טיפים להפעלה:

- ניתן לחלק את החוברת לשתי-שלוש שיעורים: שיעור אחד לניבים ומילים דו-משמעיות, שיעור שני ליישובים ורבוסים, שיעור שלישי לתחומי חיים ויצירה עצמית
- לתלמידים מתקשים אפשר לתת רמז נוסף או לעבוד בזוגות על חידות הרבוס
- לתלמידים מתקדמים כדאי להציע ליצור בעצמם ניב או ביטוי חדש ולתכנן עבורו איור, כבפרק האחרון
- אפשר להשתמש בתרגילי הזיהוי כתחרות קצרה בין קבוצות בכיתה, בדומה לרעיון מרוץ הקבוצות באתר

חוברת תרגול – משחקי מילים בתמונות: ניבים, רבוי משמעות ושמות יישובים

🖼️ משחקי מילים בתמונות

חט״ב · חנ״מ

תוכן החוברת

1. פרק 1 – ניבים וביטויים: פשוטו מול מליצתו
2. פרק 2 – מילים כפולות משמעות
3. פרק 3 – שמות יישובים מצוירים
4. פרק 4 – חידות רבוס
5. פרק 5 – מילים בתחומי חיים (אוכל, מקצועות, גוף, בית ספר, טבע)
6. פרק 6 – יצירה עצמית: תכנון ציור לביטוי

שם: _____ כיתה: _____

יצרה: רוית ראש בן ישי

חוברת תרגול – משחקי מילים בתמונות: ניבים, רבוי משמעות ושמות יישובים

חוברת התלמיד/ה חנ"מ

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בחוברת זו תתרגלו זיהוי ביטויים, ניבים ומילים דו-משמעיות דרך איורים, בדיוק כמו באתר. בכל פרק כתבו את התשובה במילים שלכם, ונסו להסביר מדוע האיור מתאים למשמעות. עבדו לפי סדר הפרקים, ואפשר לחזור על חידות קשות יותר בסוף.

בנק מילים: חמה | שברה | ראש פינה | זכרון יעקב | לשבור את הקרח

1 חלק א' – פרק 1 • ניבים וביטויים: פשוטו מול מליצתו – זיהוי המשמעות האמיתית

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה המשמעות האמיתית של הניב "לשבור את הקרח"?

(א) להתחיל שיחה ולהפיג מתח (ב) לשבור חפץ עשוי קרח (ג) לצאת לטיול בקור

2. הניב "לקבל אור ירוק" פירושו...

(א) לקבל אישור להתחיל במשהו (ב) לצבוע קיר בצבע ירוק (ג) להסתכל ברמזור

3. מה המשמעות של "להיות עם הראש בעננים"?

(א) לחלום בהקיץ ולא להתרכז (ב) לטוס במטוס גבוה (ג) לגור בהר גבוה

2 חלק ב' – פרק 1 • ניבים וביטויים: פשוטו מול מליצתו – התאמת ניב למשמעות

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. לרדת מהעץ	___	**א.** לא להחליט ולהישאר בין שתי אפשרויות
2. לשבת על הגדר	___	**ב.** להתעלם בכוונה ממשהו

3. לעצום עין	___	**ג.** לוותר על עמדה קיצונית ולהתפשר

3 חלק ג' – פרק 1 • ניבים וביטויים: פשוטו מול מליצתו – שימוש נכון בניבים

השלימו את המילה החסרה.

1. לפני הפגישה החשוב היה _____ כדי שכולם ירגישו בנוח.

4 חלק ד' – פרק 1 • ניבים וביטויים: פשוטו מול מליצתו – כתיבה והסבר

ענו בקצרה.

5 חלק ה' – פרק 2 • מילים כפולות משמעות – זיהוי משמעויות

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מילה 'כפולת משמעות' היא מילה ש...

(א) יש לה שני פירושים שונים (ב) היא נכתבת פעמיים באתר

(ג) היא מילה ארוכה במיוחד

2. למילה 'עין' יש שתי משמעויות: איבר בגוף ו...

(א) מעיין מים בטבע (ב) סוג של עץ פרי (ג) כלי נגינה

3. למילה 'רגל' יש שתי משמעויות: איבר בגוף ו...

(א) חג מתוך שלושת הרגלים (ב) סוג של בגד (ג) כלי מטבח

6 חלק ו' – פרק 2 • מילים כפולות משמעות – התאמת מילה למשמעות השנייה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. עין	___	**א.** חג מתוך שלושת הרגלים
2. רגל	___	**ב.** בדיוק, בלי טעות (פגע בול)

3. בול	___	**ג.** מעיין מים בטבע

7 חלק ז׳ – פרק 2 • מילים כפולות משמעות – כתיבה והבנת הקשר

ענו בקצרה.

1. כתבו משפט אחד שבו המילה 'עין' פירושה איבר בגוף, ומשפט שני שבו פירושה מעיין מים.

8 חלק ח׳ – פרק 3 • שמות יישובים מצוירים – זיהוי בסיסי

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	במשחק 'יישובים בתמונות' שם היישוב מוסתר והתלמידים בוחרים אותו מתוך רשימת אפשרויות	☐	☐
2	בנושא יישובים ומקומות יש בשכבת חטיבת הביניים כ-60 יישובים	☐	☐
3	כל האיורים ביישובים מציירים את שם המקום כפשוטו, לפי המילים שמרכיבות אותו	☐	☐

9 חלק ט׳ – פרק 3 • שמות יישובים מצוירים – זיהוי לפי מרכיבי השם

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. פתח תקווה	___	**א.** באר + שבע
2. באר שבע	___	**ב.** פתח + תקווה

3. כפר סבא	___	**ג.** בת + ים
4. בת ים	___	**ד.** כפר + סבא

10 חלק י׳ – פרק 3 • שמות יישובים מצוירים – השלמות

השלימו את המילה החסרה.

1. ציור של זיכרון (למשל תמונה ישנה) ושם יעקב מרמז על היישוב _____

2. ציור של אבן פינה בבניין מרמז על היישוב _____

11 חלק י״א – פרק 3 • שמות יישובים מצוירים – הבנה ויישום

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. איזה איור הכי מתאים לייצג את היישוב 'בית שמש'?

(א) ציור של בית ושמש בשמיים (ב) ציור של ים וחוף (ג) ציור של הר גבוה

2. מהי הדרך הנכונה לפענח ציור של יישוב באתר?

(א) לנחש שם אקראי בלי לבדוק (ב) לזהות את הפריטים בציור ולחבר אותם למילים

(ג) לקרוא רק את שם היוצר בתמונה

12 חלק י״ב – פרק 4 • חידות רבוס – מה זו חידת רבוס

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	בחידת רבוס מופיעה תמונה ולצידה רמז שעוזר לפענח את הפתרון	☐	☐
2	הפתרון המלא של החידה מופיע תמיד ליד הרמז, עוד לפני הניסיון לפתור	☐	☐

13 חלק י״ג – פרק 4 • חידות רבוס – פענוח לפי רמז

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. חידת רבוס מציגה ציור של באר מים ואחריו הספרה 7 – מהו היישוב?

(א) תל אביב (ב) באר שבע (ג) כפר סבא

2. חידת רבוס מציגה כפר קטן ואחריו איש מבוגר – מהו היישוב?

(א) נתניה (ב) חיפה (ג) כפר סבא

14 חלק י"ד – פרק 4 • חידות רבוס – יצירת חידה

השלימו את המילה החסרה.

1. בחידת רבוס על פרח החמנייה אפשר לצייר שמש כרמז להברה שהיא המילה _____

15 חלק ט"ו – פרק 4 • חידות רבוס – חידה משלי

ענו בקצרה.

16 חלק ט"ז – פרק 5 • מילים בתחומי חיים (אוכל, מקצועות, גוף, בית ספר, טבע) – מילים במשמעות כפולה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. למילה 'קצב' (שם המקצוע של מי שחותך בשר) יש גם משמעות נוספת. מה היא?

(א) מקצב, ריתמוס במוזיקה (ב) סוג של ירק (ג) כלי נגינה

2. המילה 'שן' מתארת חלק בפה, אבל גם...

(א) פסגה חדה של הר (ב) סוג של פרי (ג) כלי מטבח

3. המילה 'עין' מתארת איבר בגוף, ובנוסף יכולה לתאר...

(א) מעיין מים בטבע (ב) כלי עבודה של נגר (ג) סוג של תבלין

17 חלק י"ז – פרק 5 • מילים בתחומי חיים (אוכל, מקצועות, גוף, בית ספר, טבע) – ניבים עם איברי גוף

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. לב זהב	___	**א.** לעזור במשהו

2. אוזן קשבת	___	**ב.** אדם טוב ונדיב
3. לשים יד	___	**ג.** מישהו שמקשיב ברצון ובתשומת לב

18 חלק י"ח – פרק 5 • מילים בתחומי חיים (אוכל, מקצועות, גוף, בית ספר, טבע) – השלמת ניבים

השלימו את המילה החסרה.

1. במבחן הקשה היא _____ את הראש כדי למצוא פתרון.

19 חלק י"ט – פרק 5 • מילים בתחומי חיים (אוכל, מקצועות, גוף, בית ספר, טבע) – כתיבה ויישום

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

20 חלק כ' – פרק 6 • יצירה עצמית: תכנון ציור לביטוי – הבנת הרעיון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	בציורי הביטויים מציירים את המשמעות המילולית (הפשוטה) של הניב, ולא את המשמעות המליצית שלו	☐	☐
2	מטרת המשחק היא לנחש, מתוך הציור המצויר כפשוטו, מהי המשמעות האמיתית (המליצית) של הביטוי	☐	☐
3	ציור לביטוי לשבור את הקרח יכול להראות אדם שובר קרח אמיתי בפטיש	☐	☐

כרטיס יציאה

תן/י דוגמה לניב אחד מהחוברת והסבר/י את ההבדל בין המשמעות המילולית למשמעות האמיתית שלו

בחר/י מילה דו-משמעית מהחוברת וכתוב/כתבי שני משפטים – בכל אחד במשמעות אחרת

איך הרגשתי בשיעור? 😀 🙂 😐 ☹️